

7. Měnové podmínky

V 1. čtvrtletí se dál zvyšovaly měnověpolitické sazby.

Zvyšování měnověpolitických sazeb, které nabralo na intenzitě na konci roku 2021, pokračovalo i v 1. čtvrtletí 2022. Na začátku února došlo k jednomu navýšení, kdy dvoutýdenní repo sazba vzrostla o 0,75 p. b. na 4,50 %¹. Jde o nejvyšší hodnotu dvoutýdenní repo sazby od listopadu 2001. Diskontní sazba byla nastavena na 3,50 % a lombardní na 5,50 %. Poměrně turbulentní byl v 1. čtvrtletí 2022 vývoj směnných kurzů. Kurz koruny vůči euru začal rok na úrovni 24,82 CZK/EUR a měl tendenci posilovat. Až do poloviny února se držel bezpečně pod hladinou 24,50 CZK/EUR (3. února dosáhl minima 24,15 CZK/EUR). Změna přišla v souvislosti se začátkem invaze na Ukrajinu, kdy koruna společně s dalšími středo- a východoevropskými měnami prudce oslabil. Z kurzu 24,48 CZK/EUR, který měla 23. února, oslabil koruna do 2. března až na 25,87 CZK/EUR. Oslabení kurzu vnášelo do ekonomiky další inflační tlaky. S ohledem na tuto situaci přistoupila ČNB k intervencím, které přispěly k postupnému posílení koruny až na 24,46 CZK/EUR k 30. březnu. Kurz koruny vůči dolaru se vyvíjel podobně. Během ledna a první půle února měl kurz posilující trend (minima 21,18 CZK/USD dosáhl 7. února). Mezi 23. únorem a 4. březnem oslabil kurz z 21,57 korun až na 23,55 korun za dolar. Následovalo sice postupné posilování, ale na rozdíl od eura kurz koruny vůči dolaru nedosáhl úrovně, kterou měl před 24. únorem, a březen ukončil na 21,99 CZK/USD.

Mezibankovní úrokové sazby prudce rostly stejně jako výnosy vládních dluhopisů.

Mezibankovní úrokové sazby na vývoj měnové politiky reagovaly dalším zvýšením. Tříměsíční sazba PRIBOR vzrostla během 1. čtvrtletí o dalšího 1,36 p. b. na 4,86 %², což je nejvíce od listopadu 2001. Výrazně se zvyšovaly i výnosy vládních dluhopisů. Průměrná sazba dluhopisů se splatností do dvou let vzrostla o 1,47 p. b. na 4,54 %. Dluhopisy se střednědobou splatností byly ke konci března úročeny průměrně 3,85 % (+1,01 p. b.) a ty dlouhodobé 3,53 % (+0,91 p. b.).

Rostly úroky vkladů domácností i nefinančních podniků.

Úrokové sazby klientských účtů také rostly, především v případě termínovaných vkladů. Domácnostem³ se průměrná úroková sazba vkladů s dohodnutou splatností v průběhu 1. čtvrtletí zvýšila o 1,17 p. b. na 3,49 %. Úrokové sazby běžných účtů jsou stále velmi nízké, i když bylo možné zaznamenat jistý pohyb vzhůru (+0,02 p. b. na 0,08 %, meziročně je úročení vyšší o 0,06 p. b.). Průměrná úroková sazba vkladů s jednodenní splatností stoupla o 0,22 p. b. na 0,51 %. Úroková sazba vkladů s dohodnutou splatností pro nefinanční podniky se navýšila o 1,43 p. b. na 3,9 %. Nefinančním podnikům narostlo také úročení běžných účtů (o 0,17 p. b. na 0,37 %). Celkový objem přijatých vkladů klientů v 1. čtvrtletí meziročně vzrostl, celkové tempo ale výrazně zpomalilo na 4,7 %. Ke konci března netypicky meziročně klesl objem netermínovaných vkladů (-2,6 %), naopak objem termínovaných vkladů byl meziročně vyšší o 29,1 %.

Rostly úroky úvěrů pro domácnosti i jejich objem.

Dál rostly i náklady na úvěry na spotřebu domácností. Průměrné úročení se zvýšilo o 0,28 p. b. na 8,19 %. Meziroční růst objemu spotřebitelských úvěrů v 1. čtvrtletí posílil na 9,4 %, což bylo ovlivněno nízkou srovnávací základnou, ale také oživením domácí spotřeby po pandemii. Zastavil se i více než šest let trvajícím pokles objemu pohledávek z karet a ty tak poprvé od začátku roku 2016 meziročně vzrostly. Narostly i sazby úvěrů na bydlení. Celkově se během 1. čtvrtletí jejich úročení v průměru zvedlo o 0,91 p. b. na 3,83 %. Zvyšování sazeb bylo plošné pro všechny fixace. Meziroční tempo růstu objemu úvěrů na bydlení se v 1. čtvrtletí udrželo na vysoké úrovni 11,1 %. U nových hypotečních úvěrů ale mezi 31. prosincem a 31. březnem došlo k velmi netypickému

¹ Není-li uvedeno jinak, je zdrojem údajů v této kapitole databáze ARAD České národní banky. Hodnoty směnných kurzů jsou rovněž převzaty od ČNB.

² Není-li uvedeno jinak, je změnou úrokových sazeb myšlen rozdíl mezi hodnotou ke dni 31. 3. 2022 a 31. 12. 2021.

³ Obyvatelstvo včetně živnostníků.

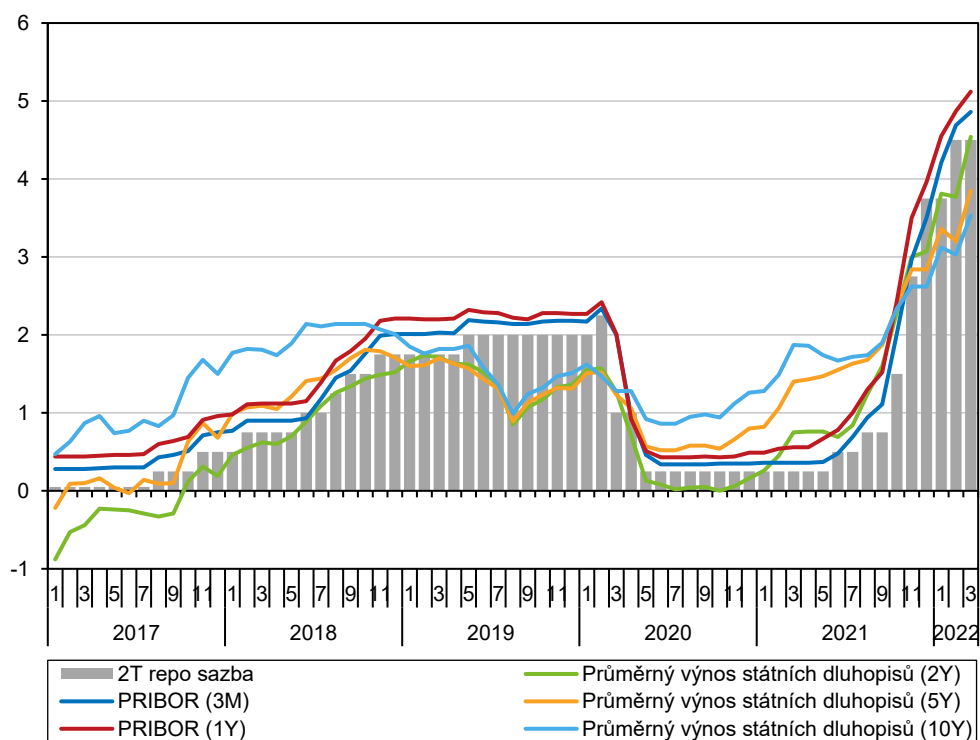

poklesu objemu, především pod vlivem čistých nových úvěrů⁴. Celkové zadlužení domácností se meziročně zvýšilo o 10,0 % na 2 147,4 mld. korun.

Podnikům prudce rostly náklady na úvěrové financování.

Nefinanční podniky čelily dalšímu prudkému zdražení úvěrového financování. Průměrná úroková sazba úvěrů s objemem do 7,5 milionu korun stoupla o 1,41 p. b. na 6,27 %. Střední kategorie úvěrů mezi 7,5 až 30 miliony zaznamenala přírůstek úrokových sazeb o 0,99 p. b. na 5,7 %. Nejsilnější byl přírůstek úročení úvěrů nad 30 milionů korun – přírůstek dosáhl 1,84 p. b. a úroková sazba 6,19 %. Celkový objem úvěrů a pohledávek nefinančních podniků vzrostl o 7,6 %. Silněji se zvyšovaly úvěry v cizí měně a také krátkodobé úvěry, což je obvyklý vzorec objevující se v období, kdy roste volatilita směnného kurzu. Z hlediska jednotlivých odvětví je patrný masivní meziroční nárůst úvěrů poskytnutých v dopravě a skladování (32,7 %) a velkoobchodě, maloobchodě, opravách a údržbě motorových vozidel (22,3 %). Silně se navyšovaly i úvěry v profesních, vědeckých, technických a administrativních činnostech (12,3 %) a informačních a komunikačních činnostech (10,0 %). Mírný přírůstek vykázalo peněžnictví a pojišťovnictví (4,6 %) a kulturní, zábavní, rekreační a ostatní činnosti (4,6 %). Výrazně meziročně klesaly úvěry v ubytování, stravování a pohostinství (-12,8 %). K mírnému snížení došlo také ve stavebnictví (-2,6 %), ve zpracovatelském průmyslu (-1,8 %) a v energetice (-0,2 %).

Graf č. 16 Tržní úrokové sazby (v %)

Zdroj: ČNB

⁴ V nových smlouvách jsou zahrnuti i refinancované úvěry a ostatní ujednání (v posledních dvou letech zejména odklady splátek).